

III MONITORING PROCESA USVAJANJA NOVIH ZAKONA

1. Zakon o elektronskim medijima i Zakon o javnim medijskim servisima

U oktobru je održana javna rasprava o Nacrtu zakona o elektronskim medijima i Nacrtu zakona o javnim medijskim servisima. Od dana kada su ti nacrti objavljeni, oni su izazivali brojne kontroverze i nejasnoće, naročito u pogledu autorstva nad tekstovima. Podsećamo da je Nacrt zakona o javnim medijskim servisima najpre u avgustu objavljen na Internet stranici Ministarstva kulture i informisanja, da bi posle reakcije stručne javnosti bio povučen. Potom je formirana Radna grupa, koju su činili eksperti i predstavnici RTS-a i RTV-a, koja je izradila novi Nacrt a koji je potom u toku oktobra upućen u javnu raspravu. Za taj nacrt može se istaći da je značajno bolji od onog koji je prezentovan javnosti u avgustu. Ipak, zadržan je budžetski način finansiranja, što je rešenje koje je isključivo politički motivisano, budući da je struka gotovo jednoglasno bila protiv. Više puta smo i u ovim izveštajima upozoravali da model finansiranja javnih servisa iz budžeta nije adekvatan za Srbiju, jer pretilo da dodatno smanji uređivačku nezavisnost javnih servisa, odnosno da omogući veći uticaj politike na njih. Takođe, uzimajući u obzir neophodnost da Srbija obuzda svoj rastući budžetski deficit, pitanje je i koliko će budžetsko finansiranje RTS-a i RTV-a uopšte biti izdašno, odnosno dovoljno. I učesnici u javnoj raspravi gotovo jednoglasno su istakli da budžetsko finansiranje javnih servisa nije dobro rešenje, te se sada postavlja pitanje kakvo rešenje će i s kojim obrazloženjem nadležno ministarstvo uputiti pred vladu, odnosno vlada pred skupštinu.

Nacrt zakona o elektronskim medijima pratili su još veće kontroverze. Naime, ni po okončanju javne rasprave ne zna se ko je autor pojedinih zakonskih rešenja. Ekspertska radna grupa koja je formirana u jesen prošle godine radi pisanja Nacrta zakona o elektronskim medijima, svoj rad završila je krajem aprila. Deo članova Radne grupe potpisao je integralni tekst Nacrta u kome su bile sadržane i odredbe o javnim servisima, dok je druga grupa potpisala dva odvojena nacrtu. Nacrt zakona o elektronskim medijima koji se našao u javnoj raspravi u dobroj meri je drugačiji od obe potpisane verzije, a u nekim delovima direktno protivureći i Nacrtu zakona o javnom informisanju (odredbe o medijskoj koncentraciji, na primer). Zbog toga i ne čudi veliko nepoverenje javnosti i eksperata koji su bili uključeni u nastanak svih ovih zakonskih tekstova. Verovatno je to razlog zašto je tokom javne rasprave pristiglo preko 200 stranica komentara, sugestija i predloga za unapređenje predloženog teksta. Jako je nezahvalno dati jasnu i nedvosmisleno ocenu kvaliteta ovog nacrta. Tekst u nekim delovima zaista uvodi novine koje rešavaju neke od problema koji su se javili u desetogodišnjoj primeni još uvek važećeg Zakona o radiodifuziji. S druge strane, na brojnim mestima odudara od intencije da se zastareli zakonodavni medijski okvir modernizuje u skladu s prihvaćenim evropskim standardima i uvodi ograničenja koja su daleko rigidnija od važećeg zakona. Stoga, ako bi Nacrt u

ovom obliku postao zakon, on ne samo da ne bi pospešio slobodu izražavanja u Srbiji nego bi u potpunosti obesmislio najavljene medijske reforme. U međuvremenu, i u samom Ministarstvu kulture i informisanja nadležnom za oblast medija došlo je do velikih personalnih promena, pa su se novi ministar i njegov tim našli u nezahvalnoj poziciji da donose odluke o nacrtima zakonskih tekstova za čije nastajanje nisu odgovorni. Preovladao je stav da sporni nacrt ipak treba da uđe u javnu raspravu, pre svega iz razloga što se sa usvajanjem medijskih zakona kasni već više od pola godine, te da je to kašnjenje negativno ocenjeno i u Izveštaju Evropske komisije o napretku Srbije. Pored toga, na Ministarstvu je sada još teži zadatak – da sve komentare sistematizuje, i opravdane uvaži, kako bi Nacrt bio primeren intenciji da modernizuje i reformiše sektor elektronskih medija u Srbiji.

2. Zakon o javnom informisanju i medijima

Na marginama javne rasprave o Nacrtu zakona o elektronskim medijima i Nacrtu zakona o javnim medijskim servisima, Ministarstvo kulture i informisanja najavilo je da će se Nacrt zakona o javnom informisanju i medijima uskoro naći pred vladom, jer je tekst u velikoj meri usklađen sa primedbama koje su došle iz Brisela, kao i sa onima koje su na Nacrt, koji je u javnoj raspravi bio još proletoš, imala nadležna ministarstva. Ono što je evidentno jeste to da je teško očekivati da će se svi medijski zakoni pred parlamentom naći u paketu. Ostaje nada da će bar Zakon o javnom informisanju biti usvojen do kraja godine, a imajući u vidu činjenicu da bi projektno finansiranje trebalo da počne da se implementira već od početka 2014. godine, i da je to i godina u kojoj bi trebalo da se okonča privatizacija još uvek neprivatizovanih državnih medija.